

۲۰۲۰/۰۲/۰۹

غوټ جانباز

اسرار دیپلوماسی

تاریخ روابط دو جانبه افغانستان و ایالات متحده امریکا
(۱۹۵۵-۱۹۱۹)

قسمت هژدهم

نویسندگان: - گ. یژوف - پ. کرپینکو

مترجم: غوث جانباز ترجمه و تخلص: غوث جانباز

۱۸

شکی نیست که در صورت دسترسی اذهان عامه امریکا به گذارش "وان اینگریٹ" تصور مردم و متعاقباً سیاسیون امریکا در مورد افغانستان تغییر می کرد، و امریکایی ها در برابر افغان ها حسن نظر و حسن نیت بیشتر پیدا می نمودند. اما در عمل، قضایا برعکس پیش رفتند. بلافاصله پس از عزیمت "وان اینگریٹ" از افغانستان، یکی از ژورنالیستان معروف امریکایی "لوویل توماس" همراه با عکاس "دیوید چنیس" و یکی از تاجرین به نام "دیوید وستیر" به افغانستان سفر کردند. "لوویل توماس" بنا بر خواهش "وان اینگریٹ" از دوستان افغانی اش ویژه دخولی افغانستان را بدست آورد. "وان اینگریٹ" بعدها از این کمک خود شدیداً اظهار ندامت می کرد. از "توماس" و همراهانش در کابل استقبال گرم در سطح رسمی بعمل آمد. "توماس" پس از برگشت از افغانستان در مقاله ها و کتابش به بدگویی از افغان ها پرداخت: او افغان ها را رهن و چاقو کش نامیده و تأکید می کرد که آنها صرف زبان تلوار و تفنگ را بلد هستند. (۳)

نوشته های "لوویل توماس" تأثیر منفی بالای موضعگیری ایالات متحده امریکا در مورد افغانستان بجا گذاشت.

در این میان، موضعگیری حکومت افغانستان کاملاً متفاوت بود. کابل با شدت تمام کوشش میکرد که از طرف کشورهای مقتدر و پیشرفته غرب به رسمیت شناخته شود، و در این قطار به تأمین روابط اقتصادی و سیاسی با امریکا اهمیت زیاد میداد. افغان‌ها نیز معلومات زیاد در مورد امریکا نداشتند. لیکن رهبری افغانستان از دکترین "ودرو ویلسون" که در آن ضمناً از اصل خود ارادیت ملل وابسته یاد آوری شده بود آگاهی داشتند.

شاه امان الله کوشش میکرد اصل مذکور را حین مذاکرات با انگلیس‌ها به رخ آنها بکشد. طوری که قبلاً تذکر یافت مذاکرات میان افغان‌ها و برتانوی‌ها پیرامون انعقاد معاهده دو جانبه به سختی پیش می‌رفت. انگلستان تلاش میکرد تا موانعی را در برابر افغانستان به خاطر کسب کامل استقلال ایجاد نماید و در این راه حتی از خطاب "اعلیحضرت" به پادشاه افغانستان اجتناب می‌ورزید. مذاکراتی که بین افغانستان و برتانوی‌ها جریان داشت، از جانب برتانیه، آنرا نه نماینده رسمی لندن، بلکه منشی بخش مسائل بین‌المللی اداره استعماری، "هنری دابز" پیش می‌برد. و این خود نیرنگی بود به خاطر به رسمیت نشناختن قطعی استقلال افغانستان.

شاه امان الله در چنین اوضاعی و به منظور رفع بن بست مستقیماً به پادشاه انگلستان "جورج" نامه ای نوشت و در آن "جورج" را به رسم احترام "برادر" خطاب کرد. اما در مقابل هیچگونه جوابی از پادشاه انگلستان دریافت ننمود. هنگام مذاکرات با انگلیس‌ها هیأت افغانی یادآور می‌شد که "ودرو ویلسون" رئیس جمهور ایالات متحده امریکا از اصل خود ارادیت ملت‌ها حمایت می‌کند. نماینده هند برتانوی "دابز" در جواب این ملاحظه افغان‌ها خاطر نشان می‌ساخت که گویا اصل مذکور صرف ملت‌های مغلوب کشورهای اروپایی را در جنگ اول جهانی احتوا می‌کند. (۴) به هر حال حکومت افغانستان باور داشت که اداره امریکا سیاست ضد استعماری را دنبال می‌کند.

در آستانه انعقاد معاهده مؤقت صلح با برتانیه، در ماه می ۱۹۱۹ در راولپندی، شاه امان الله هیأت خاصی را برای تأمین روابط دیپلماتیک، تجارتي و غیره به کشورهای اروپایی اعزام داشت. امان الله خان در رأس هیأت مذکور جنرال محمد ولی خان یکی از معتمدین نزدیک خود را گماشت. اولین آدرس سفر این هیأت مسکو بود. سفارت با صلاحیت افغانستان به تاریخ ۲۸ می به سرحد رسیده و به تاریخ ۴ جون وارد تاشکند شد.

هیأت افغانی به علت جنگ‌های داخلی و انسداد راه‌ها مجبور گردید چند ماه در ترکستان بماند. هیأت دیپلماتیک افغانستان صرف به تاریخ ۱۰ اکتوبر ۱۹۱۹م به مسکو، پایتخت روسیه شوروی مواصلت کرد.

(۵)

ادامه دارد...

*** **

اسرار دیپلوماسی روابط دو جانبه افغانستان و امریکا (قسمت هجده)